

УДК 633.853.494

© 2008

П. І. Вишневський, О. В. Корнійчук, кандидати
сільськогосподарських наук

Вінницька ДСГДС Інституту кормів УААН

ДАР ЛАНІВ, АНТАРІЯ – НОВАЦІЯ ДО СОРТОВИХ РЕСУРСІВ ОЗИМОГО РІПАКУ

Викладена характеристика господарських, біологічних, ботанічних особливостей нових сортів озимого ріпаку Антарія та Дар Ланів. Наведено метод створення сорту, урожайні та якісні показники, переваги в порівнянні з іншими сортами і гібридами ріпаку на станції і виробництві.

Одним із надійних шляхів збільшення врожаїв, валових зборів та якості продукції озимого ріпаку є створення та впровадження у виробництво нових сортів. У даний час селекційна робота по ріпаку спрямована на одержання високоврожайних сортів, які відзначаються високою олійністю, зимостійкістю, скоростиглістю, стійкістю проти хвороб та вилягання, толерантних до нематод, з високою якістю олії, низьким вмістом ерукової кислоти (0%) і глюकोзинолатів не більше 20 мк. моль/г насіння.

Такому всезростаючому попиту виробничників на сучасний якісний сортовий та посівний матеріал відповідають нові озимі сорти ріпаку Антарія та Дар Ланів Вінницької ДСГДС.

Сорт озимого ріпаку Антарія створено методом індивідуального відбору з міжсортової гібридної популяції від схрещування сортів Каріна та Тисьменицький. Занесено до державного Реєстру сортів рослин України з 2006 року. Авторське свідоцтво № 06113.

Сорт інтенсивного типу, середньостиглий 300 днів (весняна та літня вегетація 86-91 день), олійного використання, двох нульовий (00). Різновидність *italica*.

Рослини стійкі до вилягання (8,6-9 балів), засухи (8,8-8,9), придатні до механізованого збирання (4,8 бала). За роки випробування хворобами пошкоджувався менше ніж стандартний сорт Чорний Велетень: бактеріозом (8,5-9 б), переноспорозом (8,6-9,0 б), альтернариозом на 7%. Ступінь пошкодження квіткоїдом 22%, пильщиком 14% на рівні стандарту.

Середній урожай насіння за роки випробування на станції складав 3,2 т/га плюс 0,7 т/га, збір олії з одного гектара – 1,42 т/га, вміст олії в насінні – 45,3%, вміст ерукової кислоти – 0-0,2%, глюкозинолатів – 20 мк. моль/г., вміст білка – 23,87%.

У державному сортовипробуванні за 2003-2005 роки середній урожай насіння складав 3,26-3,63 т/га, гарантована прибавка за зонами плюс 0,48, +0,62, + 0,9 т/га, в процентному відношенні – 17,1-34,4%.

У виробничому сортовипробуванні озимих ріпаків в с. Андрушівка, Житомирської області урожай насіння сорту озимого ріпаку Антарія склав 4,93 т/га (площа 6 га) плюс 0,14 т/га до сорту Чорний Велетень та + 0,86 т/га до NPZ 9800 (гібрид), плюс 0,12 т/га до Ліраджет (сорт), мінус 0,3 т/га до Артуса (гібрид), мінус 0,2 т/га до БЕ 1898 (гібрид); мінус 0,1 т/га до Трабанта (гібрид).

Сорт озимого ріпаку Антарія не поступається випробовуваним гібридам. Різниця на рівні 0,1-0,3 т/га, що в межах найменшої суттєвої різниці.

За якісним жирно кислотним складом сорт озимого ріпаку Антарія у виробничому сортовипробуванні насіння характеризується такими показниками: пальмітинова 3,5%, стеаринова 1,2%, олеїнова 59,4%, лінолева 23,4%, ліноленова 10,0%, арахінова 0,7%, гадолінова 1,6%, ерукова 0,17%.

Сорт озимого ріпаку Дар Ланів створено методом індивідуального добору з міжсорткової гібридної популяції від схрещування сортів Бох 283 і Діана з використанням ультрафіолетового опромінення пилка.

Передано в Державне сортовипробування в 2006 році.

Сорт інтенсивного типу, середньостиглий 300 днів (90 днів після відновлення вегетації), олійного використання, двох нульовий (00).

За 2004-2006 роки середній урожай насіння становив 3,4 т/га плюс 0,93 т/га. Збір олії з гектара – 1,55 т + 0,45 т, вміст олії в насінні – 45,52% + 0,88%. Сорт відзначається зимостійкістю – 93,5% (+2,4%), раннім відростанням навесні, низьким вмістом ерукової кислоти 0-0,3%, глюкозинолатів 24 мкмоль/г. Ураження хворобами: переноспороз 7%, бактеріоз 2%; пошкодження шкідниками: квіткоїд 22%, за належного захисту 1,5%, пильщик 12%, хрестоцвіті блохи 2%.

Висновки. У виробничому сортовипробуванні станції на площі 0,5 га сорт озимого ріпаку Дар Ланів забезпечив урожай 5,36 т/га + 0,43 т/га при жирно кислотному складі: пальмітинової кислоти 3,4%, стеаринової 1,4%, олеїнової 59,4%, лінолевої 21,7%, ліноленої 9,96%, арахінової 0,9%, гадолінової 1,4%, ерукової 0,3%.